

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ОБ'ЄДНАННЯ «АГЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ»

З В І Т

**з оцінки освітньої програми Intel «1 учень :1 комп'ютер» в Україні
за 2008/2009 навчальний рік**

Звіт підготовлений:

1. **Овчарук О.В.** – кандидат педагогічних наук, член Правління ГО «Агенція розвитку освітньої політики», завідувач інформаційно-аналітичного центру педагогічних інновацій Інституту інформаційних технологій і засобів навчання, т. 8 050 585 33 82, ooovch@hotmail.com
2. **Іванюк І.В.** – заступник голови Правління ГО «Агенція розвитку освітньої політики», старший викладач кафедри освітнього менеджменту Інституту економіки і права «КРОК», консультант з моніторингу і оцінки Директорату програм розвитку освіти, т. 8 095 330 92 69, iiivanjuk@yandex.ru

Інформаційні технології є сьогодні одним з пріоритетів освітньої стратегії в Україні та країнах світу. Освітні програми Intel впроваджується сьогодні більш ніж у 37 країнах світу та в Україні в тому числі. У липні 2008 року Міністерство освіти і науки України та Представництво компанії «Intel» в Україні підписали угоду про наміри використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в програмі "1учень - 1 комп'ютер", яка реалізується в багатьох країнах світу в рамках ініціативи «Intel». Метою підписання Угоди стало об'єднання зусиль Міністерства освіти і науки України та Представництва компанії «Intel» в Україні для створення оптимальних умов отримання учнями освіти якісно нового рівня, що забезпечить формування у них ключових компетентностей ХХІ століття. Особливістю програми є надання можливості школярам працювати на персональних нетбуках, яка передбачає постійний доступ кожного учня до комп'ютера та Інтернету, щоб реалізувати модель інтерактивного та сприятливого навчального середовища для учня.

В рамках програми в період з 2008 до 2010 року проводиться науково-педагогічний експеримент в 16-ти загальноосвітніх навчальних закладах (Київ, Полтава, Одеса, Дніпропетровськ, Донецьк, Миколаїв) . В рамках цієї програми була здійснена безкоштовна передача 2 000 Classmate PC (500 одиниць в 2008 році, та 1500 планується у наступному році) в загальноосвітні школи, які залучені до реалізації експериментальної програми. Classmate PC ("Персональний мобільний комп'ютер учня") на основі технологій Intel призначений для використання школярами віком 6-12 років, має на меті допомогти учням і вчителям в організації навчального процесу в школі та в позаурочний час.

Навчальне середовище школи, в якому кожен учень і вчитель може використати персональний мобільний комп'ютер, наповнене інтерактивними моделями ІКТ, завдяки яким молодші школярі та школярі середніх класів працюють над завданнями як самостійно, так і разом з учителями, беруть участь у дослідницьких проектах.

У травні 2009 року було здійснено дослідження першого пілотного етапу впровадження даної програми з метою здійснення прогнозу можливих переваг і недоліків та успішності даної технології в системі української освіти.

Дослідження було здійснено через проведення опитування (анкетування) батьків тих учнів, що беруть участь в програмі "1 учень - 1 комп'ютер", шкільних адміністраторів та вчителів. Загалом було опитано 115 осіб у трьох загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ) м. Одеси.

Зупинимось на низці даних, отриманих з анкет.

I. Керівники шкіл та вчителі, які беруть участь в програмі "1 учень - 1 комп'ютер" («1:1»). В опитуванні взяли участь керівники тих ЗНЗ, де програма впроваджувалася у 2-му та 5-му класах.

Так, на запитання *„Наскільки програма «1:1» відповідає плану розвитку Вашої школи?»* варіанти відповідей розподілились таким чином:

- відповідає повністю, оскільки в школі здійснюється комплексна програма впровадження ІКТ;
- доповнює план роботи школи;
- в школі використовуються мультимедійні дошки і це доповнює спрямування на активне використання ІКТ;
- школа працює за системою розвивального навчання по системі Ельконіна-Давидова, що передбачає застосування інтерактивних засобів та форм навчання.

На запитання *«Що, на Ваш погляд, потрібно зробити для того, щоб використати максимум можливостей, які надає модель «1:1» для Вашої школи?»* було отримано відповідь, що бажано поширити дію програми на учнів основної школи. Вчителі переважно висловили думку про те, що їм важливо постійно поповнювати свої знання з використання сучасних технічних засобів.

Важливим також було з'ясування думок педагогів щодо ставлення батьків до ідеї впровадження програми «1:1». З'ясувалось, що батьки, на думку керівників, підтримують дану програму, але турбуються про здоров'я дитини та збереження її зору. Саме в даному контексті для подальшого впровадження програми бажано як батькам, так і керівникам шкіл давати чіткі пояснення про вплив нетбуків на здоров'я дитини, часові рамки використання нетбуків у навчальному процесі.

З'ясування думки учасників щодо проблем, які виникають на шляху запровадження програми «1:1» виявило, що існують поки що певні технічні недоліки нетбуків, а саме: нетбук швидко заходить у режим очікування, не утримує достатньо часу зарядку, недостатньо розроблене програмне забезпечення.

Важливо було визначити, на яких уроках переважно використовують нетбуки вчителі-предметники. З'ясувалось, що нетбуки використовували під час проведення багатьох уроків («Я і Україна», математика, основи здоров'я, громадянська освіта, російська мова, природознавство та ін.), а також у позакласній роботі для виконання проектів. Формами використання були проведення тестування, демонстрація презентацій, спілкування у чаті, передача файлів.

Щодо програмного забезпечення, що використовували вчителі, були такі: E-Learning Class for Classmate PC, Windows XP, Excel, педагогічні програмні засоби для знз з математики та ін.

На запитання «*Чи покращилася успішність учнів в результаті використання нетбуків в порівнянні з минулим роком?*» вчителі відповіли:

- підвищилась мотивація до навчання;
- ІКТ просуває учнів у інтелектуальному розвитку, виховує допитливість, підвищує пізнавальну активність;
- успішність поступово покращується, зростає інтерес до навчання.

Дехто з учителів на дане запитання дав відповідь, що поки що даних немає, оскільки програма проводиться вперше.

На запитання *чи можливо порівняти показники успішності в класі до використання нетбуків та після їх використання* загалом вчителі не змогли відповісти через досить короткий термін застосування програми «1:1» та відсутність можливості зробити попередні зрізи.

Важливо також було з'ясувати *якою є роль нетбуків для вирішення різних питань у навчання та вихованні*. Від учителів отримано такі відповіді:

- використання нетбуків на уроках дає змогу зробити урок яскравішим, ефективним завдяки індивідуальній активності дітей;
- шкільні нетбуки дають змогу здійснювати комунікативні завдання освіти та виховання;
- використання нетбуків сприяє формуванню здорового сприйняття, розвитку пам'яті, абстрактного мислення, збільшується об'єм інформації тощо.

Загалом керівники шкіл та вчителі позитивно оцінюють поки що перший етап впровадження програми «1:1» та її вплив на навчальний процес. Результати опитування показують, що застосування ІКТ на уроках сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу, а саме мотивує учнів, активізує участь кожного учня у груповій роботі, дозволяє здійснювати активне та інтерактивне навчання.

II. Батьки, чії діти взяли участь в програмі «1 учень: 1 комп'ютер».

Важливою частиною дослідження ефективності програми «1учень: 1 комп'ютер» стало опитування батьків. В даному контексті слід детальніше зупинитись на результатах опитувань. У дослідженні взяло участь 107 батьків учнів різних класів м. Одеси.

Для організаторів програми важливим було з'ясувати чи підвищила участь дитини в програмі рівень її загальної комп'ютерної грамотності. 54% батьків визначились, що підвищився такий рівень(див. Діаграма 1) та використання шкільних нетбуків корисне для навчання їх дітей (88 %), при цьому близько 12% не згодні з такою позицією (див. Діаграма 2).

Діаграма 1.

Діаграма 2.

На запитання «Чи враховуються індивідуальні особливості дитини під час проведення уроків у середовищі «1:1»?» 80% батьків погодились з цим.

Важливо також було з'ясувати думку батьків чи цікаво було вчитись їх дітям у школі при використанні програми «1:1» порівняно з минулим роком. Відповіді розподілились таким

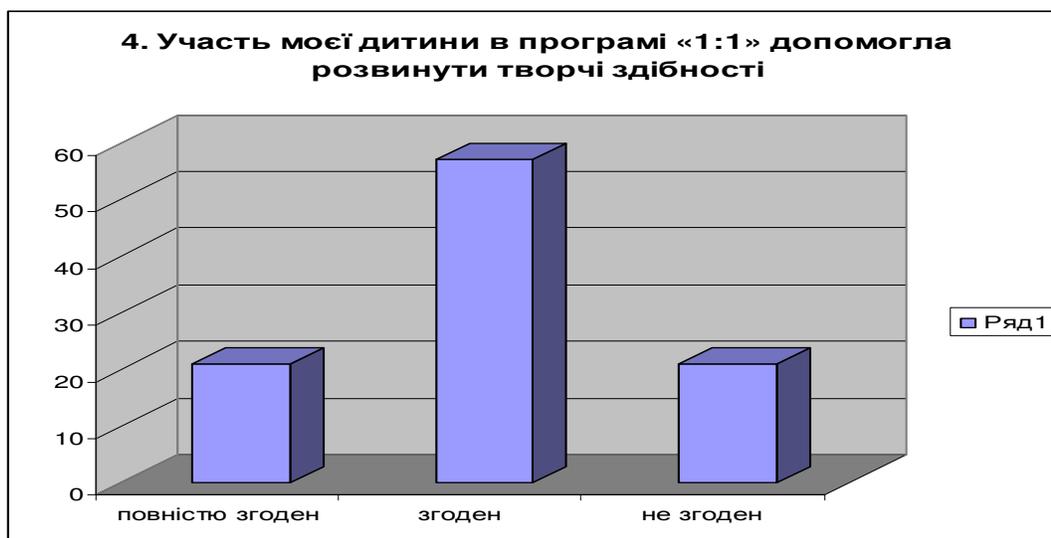
чином: 81% батьків вважають, що дітям стало навчатись більш цікаво, а 12% так не вважають (див. Діаграма 3.).

Діаграма 3.

Участь дитини в програмі «1:1» допомагає розвинути її творчі здібності. Таку думку мають 80% батьків (63% - згодні, 17% - повністю згодні) і лише 20% не дотримуються такої позиції (див. Діаграма 4.).

Діаграма 4.

Важливо й те, що батьки вважають, що використання нетбуків в позаурочний час (наприклад, у групі продовженого дня) допомагає дітям урізноманітнити їх пізнавальну діяльність (74%).

Особливо важливим для ефективного моніторингу програми стало запитання щодо впливу нетбуків на здоров'я учнів. 76% батьків вважають, що використання нетбуків на уроках в школі не шкодять здоров'ю дитини, а 31% вважає навпаки. Це свідчить про досить

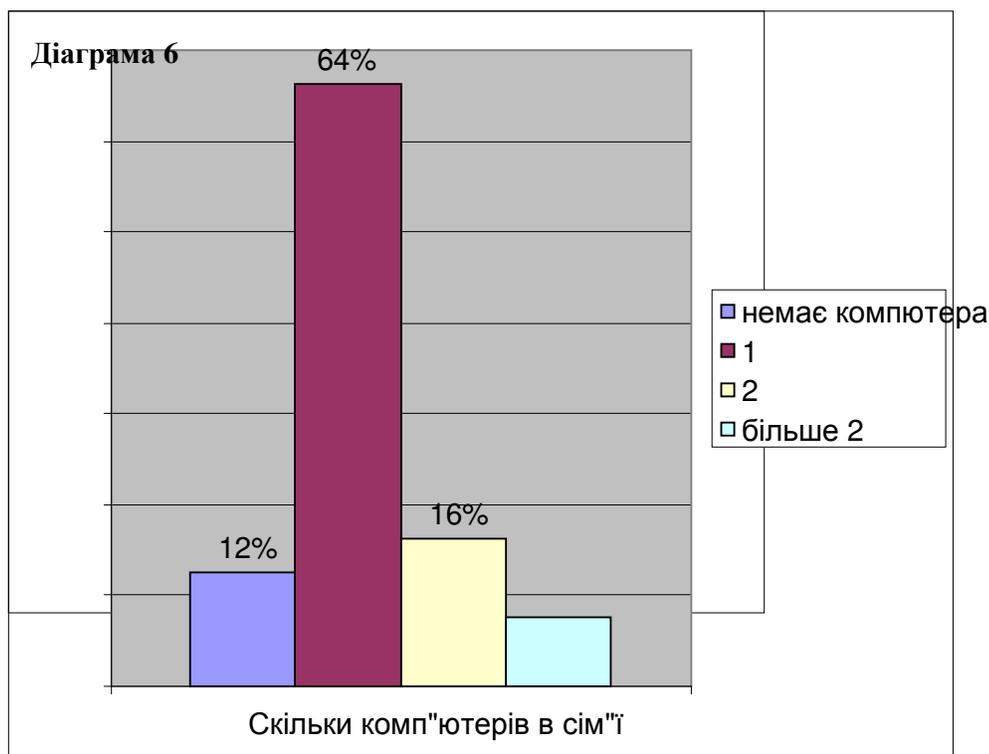
високий рівень занепокоєння батьків і потребу провести для них роз'яснювальну роботу (див. Діаграма 5.).

Діаграма 5.

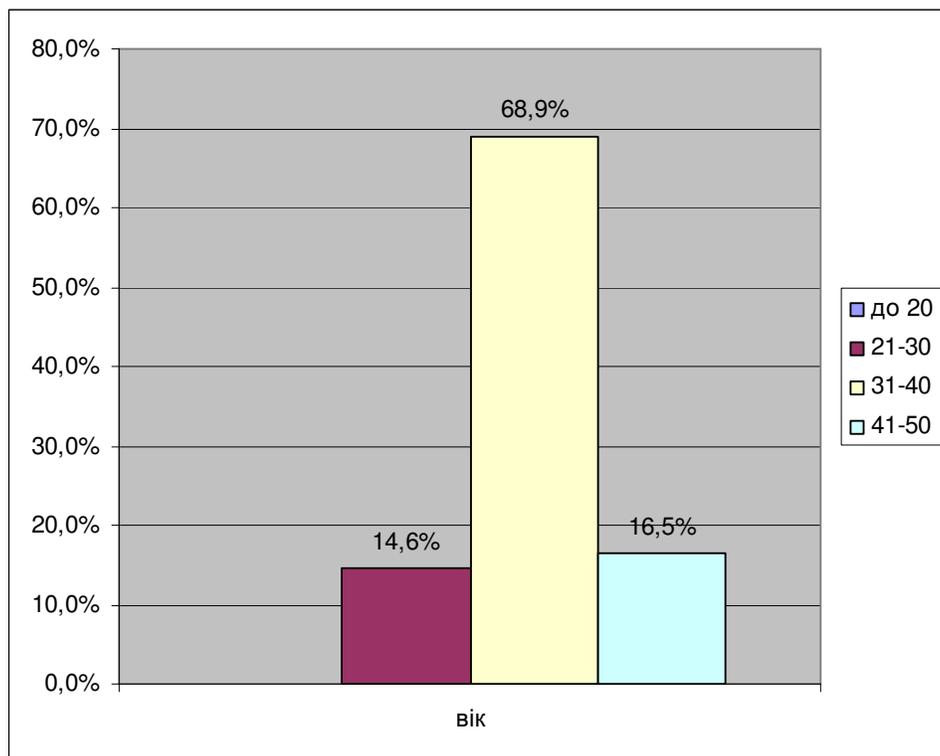
На думку батьків щодо того, чи хотіли вони, щоб їх діти користувались нетбуками не тільки в школі, а й вдома, 78% погодилось, не погодилось 22%.

Цікавило також й питання наявності та кількості комп'ютерів в сім'ях. Опитування показало, що у більшості родин – 64% в наявності є один комп'ютер, 16% родин мають два комп'ютера в родині і лише 12 відсотків не мають комп'ютера взагалі. Це свідчить про те, що рівень комп'ютеризації в країні є доволі високим (див. Діаграма 6.).

Аналіз додаткової інформації свідчить про те, що серед опитаних батьків переважали особи віком від 31 до 40 років (див. Діаграма 7.). Відповідали на питання переважно матері – 80%. Відповіді на питання «Скільки дітей в сім'ї?» свідчать про те, що переважна кількість родин мають одну дитину (72%), дві дитини мають 22,4% сімей і лише 4,7% мають три дитини.

Діаграма 7.

ВИСНОВКИ

Підводячи загальний підсумок результатів оцінки першого етапу впровадження програми «1:1», отриманий після проведення низки моніторингових заходів, слід відзначити такі основні позиції.

1. Програма «1:1» **позитивно вплинула на ставлення керівників шкіл, вчителів та батьків до педагогічних інновацій та ІКТ в освіті.** На сьогодні досі в системі шкільної освіти існують труднощі з впровадження ІКТ через різноманітні причини: недостатня кількість новітніх ІКТ засобів, обмежений доступ до інформаційних глобальних мереж (зокрема до мережі Інтернет), відсутність навичок користування комп'ютерними технологіями тощо.

2. Програма вплинула на успішність (опосередковано) через сприяння формування логічного мислення у дітей, розвитку пізнавальної активності, можливостей розвитку творчого мислення та ін.

3. При впровадженні таких та подібних програм існують певні труднощі, а саме: обмежений доступ до них шкіл, доступ до мережі Інтернет, недостатнє забезпечення необхідними навчальними програмними засобами тощо.

4. Важливим фактором запровадження програми «1:1» став вплив нетбуків на здоров'я дитини, чим дуже занепокоєні як батьки, так і керівники шкіл і вчителі. Тому важливо досить ретельно підійти до часових рамок та можливостей застосування їх для школярів різного віку.

5. Результати опитування свідчать, що використання нових мультимедійних технологій сприяє формуванню необхідних життєвих компетентностей, наданню ефективного інструментарію як вчителям, так і учням для здійснення навчальної діяльності (інтерактивні педагогічні технології, ІКТ технології, нові форми та методи роботи). Важливо, що нетбуки, як вважають педагоги, корисно використовувати під час проведення різноманітних предметів, що покращує ефективність сприйняття матеріалів учнями, урізноманітненню їх пізнавальної активності, ефективно впливає на темпи отримання інформації та ефективність її засвоєння.

Необхідними, на погляд вчителів є й відповідна підготовка вчителів та їх рівень володіння засобами ІКТ, тому слід визнати необхідність проведення підготовки вчителів за новою програмою та розширення доступу шкіл до її використання.